

NÚMERO

144

Butlletí

SETEMBRE

2004

Estel Negre

ÒRGAN D'EXPRESSIÓ I COMBAT DE L'ATENEU LLIBERTARI ESTEL NEGRE

REVOLUCIÓ CUBANA I ANARQUISME

Entrevista amb Octavi Alberola

Qui coneix el moviment anarquista contemporani sap que dir Octavi Alberola és anomenar un militant llibertari veterà de la lluita antifranquista, que malgrat els seus anys continua tan actiu i ineludable com ahir. Octavi Alberola i Suriñach va néixer a Alaior el 1928, fill del prestigiós cenetista aragonès José Alberola Navarro, que va ser conseller d'Instrucció en el Consell d'Aragó durant la Revolució espanyola. En 1939 la seva família s'instal·larà a Mèxic, on compaginarà els seus estudis d'enginyeria amb la militància en les JJLL mexicanes i les Juventudes Españolas Antifranquistes. Juntament amb García Oliver i Cipriano Mera coordinarà l'organisme d'acció antifranquista del Moviment Llibertari Espanyol a l'exili anomenat Defensa Interior. Detingut diverses vegades per les seves accions antifeixistes, en 1968 és empresonat a Bèlgica per l'intent de segrest del ministre Ullastres. La seva militància en els GARI (Grupos de Acción Revolucionaria Internacionalista) l'expulsarà de França. Ha col·laborat en gairebé tota la premsa llibertaria i el seu llibre, escrit amb Ariane Gransac, *El anarquismo español y la acción revolucionaria en España (1961-1974)* (Ruedo Ibérico. París, 1975.), és fonamental per entendre l'època. Des de fa uns anys milita en la CGT i és el promotor de la revisió del «cas Granado i Delgado». Actualment treballa amb els GALSIC (Grupos de Apoyo a los Libertarios y Sindicalistas Independientes en Cuba), una xarxa de suport als llibertaris cubans i de denúncia, des de la perspectiva àcrata, dels excessos de la dictadura omnímoda de Fidel Castro. Els companys veneçolans d'*El libertario* ens han lliurat aquesta entrevista que li van fer sobre les relacions entre l'anarquisme i el castrisme cubans.

Quines són les crítiques que l'anarquisme fa a l'anomenada «Revolució cubana»?

Fonamentalment les de no ser una revolució social i de servir de coartada semàntica per encobrir la seva vertadera essència i realitat de dictadura populista. Hi ha, no cal dir, el problema de la privació dels drets fonamentals de la persona humana (llibertats d'opinió, d'expressió i de reunió) als cubans per un poder dictatorial totalitari. Per als anarquistes, aquestes llibertats són inalienables. Però la nostra crítica al castrisme —perquè l'anomenada «Revolució cubana» no és altra cosa que un sistema de poder totalitari al servei de Fidel Castro— va més enllà de la simple reivindicació d'aquestes llibertats. Els

anarquistes hem lluitat sempre i seguirem lluitant per l'emancipació humana, per eliminar l'explotació i la dominació. I no només d'una classe per altra, sinó de l'home per l'home. L'ideal comunista preconitza una societat sense explotats ni explotadors, sense dominats ni dominadors. En conseqüència, la revolució hauria de servir per a destruir les estructures que permeten al Capital i a l'Estat explotar i dominar. Un canvi polític que no destrueix aquestes estructures, que només les posa al servei d'un nou grup social, d'un partit o d'un Cap, no fa canviar al treballador la seva condició d'explotat, i al ciutadà la seva condició de dominat. Semblant canvi no és, doncs, una revolució social, llevat que

s'entengui per tal el simple canvi de governants a través d'un cop d'Estat o d'una insurrecció armada. I això és el que va succeir a Cuba: Batista va ser reemplaçat en el poder per Castro. Només que, per consolidar-ne l'hegemonia i perpetuar-se en el poder, Castro va servir-se d'una coartada ideològica, la «revolució» marxista, identificant aquesta en la seva persona i viceversa. No va ser el primer en adonar-se d'aquesta coartada, abans que ell ho havia fet Stalin, Mao i molts dels caps de les lluites de descolonització a Àsia i Àfrica per apoderar-se del poder i perpetuar-s'hi. D'aquí que, com en tots aquests casos, a Cuba també aquesta mena de revolució només va significar la imposició d'una dictadura totalitària i del capitalisme d'Estat. És a dir: els treballadors a obeir i a treballar. El poder i els privilegis als buròcrates, a la nova nomenclatura. Per això en cap d'aquestes «experiències» es va posar fi al salari, als serveis repressius, a l'Exèrcit, etc. Ben al contrari, es va imposar un sistema de control policíac i de partit únic, de sindicat únic, de premsa única, etc., per mantenir el poble submís i impedir que pensés per ell mateix. Critiquem i denunciem l'anomenada «revolució cubana» perquè en presentar-la

demagògicament com a tal, com totes les altres del mateix signe, no només es contribueix a pervertir la idea de revolució, sinó que es contribueix que milions d'explotats, a Cuba i a la resta del món, renunciïn a la lluita per l'emancipació. Totes aquestes preteses revolucions només ha servit per destruir l'aspiració emancipadora en el si de la classe treballadora i consolidar el capitalisme: en tant que sistema i com a generalització de l'individualisme. A l'extrem que Dòlar s'ha convertit en el referent quotidià, no només als EUA, sinó també a Rússia, Xina... i Cuba. És cert que a Cuba —com a la resta de països de comunisme oficial— es va posar fi a la propietat privada, a gairebé tota, i que tot va quedar —si més no oficialment— propietat de l'Estat; però això no va posar fi a les desigualtats, atès que els que restaren amb l'Estat pogueren controlar en el seu benefici la distribució de l'usdefruit de la propietat nacional, de les riqueses que aqueixa propietat generava i genera. Va ser la culminació del procés de concentració i de monopoli capitalista per una sola empresa: l'Estat —i a Cuba pel castrisme i Fidel. És com si als EUA l'empresa Coca-Cola s'hagués fet amb el monopoli de totes les empreses, de tota

l'economia, i l'Estat estigués dirigit pels quadres de l'empresa Coca-Cola i el seu director es perpetués en el poder, com Fidel. Els ciutadans nord-americans haurien quedat totalment dependents de la voluntat d'aquesta empresa, de la seva direcció empresarial; com els cubans de l'empresa castrista i del seu gerent el Comandant en Cap. Aquesta dependència econòmica implica una dependència políticocial total, no quedant a la dissidència altra alternativa que la clandestinitat o la presó. El capitalisme d'Estat converteix el treballador en un explotat que ha d'acceptar resignadament l'explotació per a no ser considerat traïdor a la Revolució... Aquest sistema és el paradigma del Capitalisme, és el Capitalisme total.

És legítim pensar que el poble cubà es troba enmig de dos bans, el seu propi govern d'una banda i l'«imperialisme ianqui» de l'altra? Segons l'estratègia de l'«enemic menor», no caldria donar suport en aquest escenari a Fidel Castro?

Això és el que tant el govern nord-americà com el govern castrista pretenen. La realitat és que el poble cubà no és el centre de les preocupacions de cap dels dos governs. El que preocupa a ambdós són només els seus interessos. És a dir: els seus privilegis i aconseguir-ne la perennitat. Les últimes mesures «anticastrites» decidides pel govern de Bush ho han provat. En principi, Bush diu que les ha pres per debilitar Castro i facilitar «la transició a la democràcia per al poble cubà». Encara que tots sabem que és pensant en guanyar vots entre els exiliats cubans de Miami a favor de la seva reelecció... Castro, amb el pretext de defensar Cuba i el poble cubà de l'agressió imperialista, ha reaccionat apujant els preus i reduint el pes de la cartilla de racionament... Quan tots sabem que són els cubans més pobres els primers i els més perjudicats per la mesura castrista. Al poble cubà se li ha fet, durant més de quaranta anys, el mateix xantatge de part d'uns i d'altres, i, durant tot aquest temps, l'únic que ha patit les conseqüències és el poble cubà. La tragèdia dels *balseiros* mostra la manca d'humanitat dels dos governs: el govern castrista per ser el

responsable d'aquest èxode, i el govern nord-americà per haver tornat molts *balseiros* a les autoritats cubanes. En realitat, al govern nord-americà li ve molt bé que Castro reprimeixi els que volen escapar de l'illa i que tingui el poble cubà sotmès. Això és el que els ianquis exigeixen d'altres governants a Llatinoamèrica. Per a nosaltres no es tracta, doncs, d'un «mal menor», d'un «enemic menor». En els dos casos es tracta de governs que volen pobles sotmesos i que, en la mesura que poden, els exploten i oprimeixen. Bush també voldria poder imposar un partit únic, un sindicat únic, una premsa única... Però, en tot cas, són els cubans que han, que haurien de poder decidir si l'«enemic menor» és l'un o l'altre. I haurien de poder dir-ho en plena llibertat.

Com valoren el paper del moviment anarquista a Cuba en la lluita contra Batista, enfront de l'anomenada «revolució cubana» i l'arribada de Fidel Castro al poder? Fins i tot hem llegit que tu mateix vas tenir algun grau de participació en els esdeveniments d'aquell temps, és cert això?

Efectivament, jo estava a Mèxic quan Castro va començar a preparar la lluita guerrillera i l'expedició del Granma, i fins la caiguda de la dictadura de Batista vaig col·laborar amb els exiliats cubans que lluitaven contra ella. Particularment amb els del Movimiento 26 de Julio i els del Directorio Revolucionario Estudiantil. També vaig participar en la constitució del Frente Antidictatorial Latinoamericano, on estaven representades diferents organitzacions juvenils d'Amèrica Llatina exiliades a Mèxic. Per mor d'aquestes activitats vaig mantenir relació amb alguns llibertaris cubans que hagueren d'abandonar Cuba per les seves activitats clandestines contra la dictadura de Batista. Estava, doncs, al corrent de la posició del moviment anarquista en Cuba. El que passava era que hi havia molta desconfiança sobre la vertadera ambició de Fidel, a qui els seus seguidors volien convertir ja aleshores en un cabdill. Jo vaig haver d'intervenir personalment per evitar enfrontaments violents entre partidaris del 26 de Julio i altres grups d'opositors a Batista que no acceptaven que els imposessin el liderat castrista. Sempre vaig

tractar de convèncer uns i altres que la lluita contra la dictadura havia de ser prioritària, que les ambicions personals o de partit havien de quedar en un segon pla. Per això, encara que finalment Fidel hagi acabat imposant la seva hegemonia i que la seva dictadura s'hagi prolongat durant tants d'anys, segueixo creient que el nostre deure aleshores era el de lluitar, com ho vam fer, contra la dictadura de Batista. El fet de no haver estat capaços d'impedir la deriva autoritària i totalitària d'aqueix moviment antidictatorial no posa en entredit la prioritat del moment.

L'efervescència revolucionariollibertària que l'enfonsament de la dictadura va produir la justificaren i em sembla que la segueixen justificant plenament. Del que es tracta ara és que aqueixa esperançadora experiència dels primers moments de la «Revolució cubana», que en molts casos va ser autènticament revolucionària i que va ser la que va atreure tantes simpaties, no quedi esborrada de la història per la realitat dictatorial posterior. Heus aquí la importància de recuperar i salvaguardar la seva memòria.

Frank Fernández, en el seu llibre *El anarquisme en Cuba* (Fundación Anselmo Lorenzo. Madrid, 2000), parla sobre el minvat suport que el moviment anarquista internacional va prestar a les denúncies dels llibertaris cubans sobre la direcció que prenia el règim castrista en els primers anys. Per què creus que va succeir això? Ha variat aquesta tendència en la actualitat?

És veritat que en certs sectors i individualitats del moviment anarquista internacional va romandre durant alguns anys la il·lusió que els *barbuts* eren revolucionaris amb faç humana. Però el moviment anarquista, com a tal, va començar ben aviat a prendre distàncies, i a mesura que la deriva cabdillista de Fidel s'anava posant en evidència, el moviment ho va denunciar àmpliament. En 1961, amb Víctor García (Germinal Gracia), vaig participar en una gira de conferències en els mitjans anarquistes espanyols exiliats a França i Regne Unit per denunciar la deriva totalitària de la «Revolució cubana». La qüestió era aleshores que encara es confiava en la capacitat del moviment

popular per reaccionar i impedir la total confiscació de la revolució pel castrisme. Però molt ràpidament es va veure la realitat de l'alineament castrista amb el comunisme totalitari soviètic i es va saber de la persecució que patien els anarcosindicalistes cubans. Actualment no crec que hi hagi cap anarquista que manifesti cap complaença vers la dictadura castrista. En tota la premsa anarquista internacional han tingut ressò les campanyes contra la paranoia repressiva de l'Stalin del Carib. La demagògia castrista només segueix enganant els incondicionals o els que s'aferren al mite per justificar les seves pròpies claudicacions revolucionàries.

Actualment participe en els anomenats GALSIC. Què és aquesta iniciativa i quins objectius persegueix?

Sí, sóc un dels propiciadors d'aquesta iniciativa i formo part del grup que anima els Grupos de Apoyo a los Libertarios y Sindicalistas Independientes en Cuba (GALSIC) a França. En realitat, és un grup informal. És a dir: que no té una estructura organitzativa permanent, sinó que funciona com a una mena de coordinadora puntual per a difondre informació i iniciatives en suport dels llibertaris i dels sindicalistes cubans en la seva lluita contra la dictadura castrista. D'aquí que l'activitat del GALSIC estigui centrada fonamentalment en l'edició i difusió (sobretot a través d'Internet) del butlletí *Cuba libertaria*. La idea inicial era crear una coordinadora internacional amb representació de totes les organitzacions llibertàries per aportar una solidaritat concreta als llibertaris i sindicalistes independents cubans; però, malgrat que totes s'han manifestat favorables a la proposta, aquesta no s'ha pogut materialitzar encara. No obstant això, totes

col·laboren en la difusió del butlletí *Cuba llibertaria*. De moment, l'essencial és potenciar aquesta voluntat solidària i assegurar la relació dels anarquistes amb vista a aquest objectiu. És a dir: estar presents i mostrar a uns i altres que els anarquistes no renunciem a la lluita per la llibertat i per l'emancipació humanes, a Cuba i a la resta del món.

Existeixen focus de resistència a l'illa no lligats a la influència nord-americana? Hi ha elements per a creure que existeixen grups anarquistes actius dins de Cuba?

És clar que sí, a Cuba existeixen focus de resistència, de dissidència, no lligats a la influència i interessos del govern nord-americà. Encara més, es pot afirmar sense cap mena de dubte que aqueixa dissidència és majoritària, encara que sigui la que menys presència mediàtica té. I això és comprensible: ni el castrisme ni el govern nord-americà tenen interès que aquesta dissidència prosperi i estigui present en els mitjans. A uns i a altres els interessa fer creure que l'única oposició al castrisme és el sector dretà de l'exili a Miami, i per acreditar aquesta idea no planyen esforços ni mitjans. Els diners promesos per Bush, per «ajudar la transició democràtica a Cuba», només aniran a aquest sector reaccionari que li importa un rave la sort del poble cubà. I el govern castrista, és clar, només parlarà d'aquesta dissidència... A l'illa i en l'exili hi ha grups dissidents que rebutgen alhora la dictadura castrista i l'imperialisme americà. Grups que s'oposen al capitalisme d'Estat castrista, però també al capitalisme en qualsevol de les seves formes, siguin neoliberals o arcaïques. Molts dels sindicalistes independents saben que la seva principal tasca serà reconstruir els

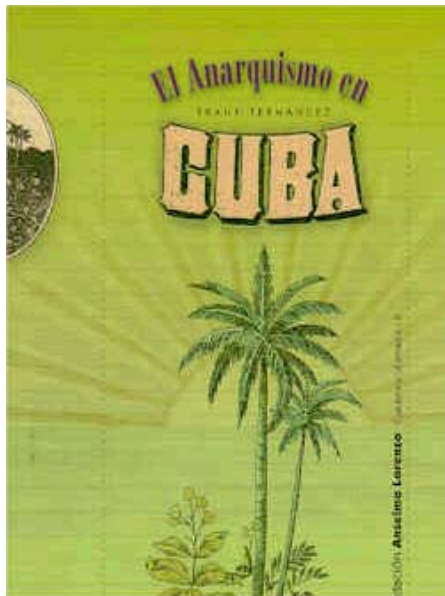
sindicats, per demà lluitar contra l'altra cara de l'explotació: la del capitalisme privat; que serà tan salvatge com s'ha mostrat ja als països que han transitat del totalitarisme comunista a la democràcia capitalista. I encara més, aquest nou capitalisme serà el resultat de l'aliança del capitalisme exterior amb les màfies burocràtiques actualment en el poder a Cuba. La presència de grups anarquistes dins de l'illa no és actualment verificable... La brutalitat de la repressió i els pocs mitjans amb que compten els llibertaris cubans exiliats no permeten anar més lluny de mantenir alguns contactes individuals. No obstant, com ha passat a tots els països que s'alliberen de les dictadures

comunistes, l'emergència de grups i sindicats llibertaris és previsible, i molt probablement en les modalitats més actuals de l'antiautoritarisme.

Des del GALSIC han promogut la campanya «Porta un llibre a Cuba», en què consisteix? Quins camins existeixen perquè els anarquistes materialitzin la seva solidaritat amb el poble cubà?

La campanya «Porta un llibre a Cuba» va ser inicialment proposada per les

anomenades Biblioteques independents, i des del GALSIC hem incitat els companys llibertaris, que viatgin a Cuba, que portin llibres a aquestes biblioteques: sobre la història de les lluites socials, sobre experiències autogestionàries, sobre les col·lectivitats durant la Revolució espanyola, etc. L'objectiu és que els cubans puguin llegir allò que el poder actual els amaga. És possible que, entre els promotors de les Biblioteques independents, n'hi hagi algunes amb interessos polítics o religiosos, i que a les seves biblioteques també s'apliqui una certa censura ideològica, però estem convençuts que no són aqueixos interessos

els de la majoria d'ells. Sens dubte és una forma de resistència passiva, però força activa, a la censura exercida des del poder castrista. El simple fet d'oferir lliurement, als cubans que ho desitgin, la possibilitat de llegir llibres que no es troben a les biblioteques oficials, o que la majoria dels cubans no puguin adquirir, és ja per si mateixa una iniciativa lloable i a la qual hem de contribuir aportant la literatura que tots els poders (polítics, econòmics i religiosos) tractaran de censurar. Aquesta no és, evidentment, l'única forma de solidaritzar-se amb el poble cubà en les difícils circumstàncies actuals. En la mesura que es pugui instem a condemnar totes les disposicions que afectin la seva vida

quotidiana: ja vinguin del govern castrista o del govern dels EUA. I, per suposat, defensem que s'envii ajuda directa als cubans necessitats, sense passar, és clar, per les vies oficials que s'apropien o que desvien aquestes ajudes amb interessos partidaris. Tot i que seguim pensant que la

principal forma de materialitzar la solidaritat és la de testimoniar-la, cada vegada que es pugui, denunciant la repressió castrista contra tota forma de dissidència.

Són moltes les especulacions realitzades sobre el dia després que Fidel Castro desaparegui. Quin és el panorama que entreveus per al futur de l'illa?

Malauradament, i contràriament al que jo desitjaria per al poble cubà, el panorama que avui pot objectivament albirar-se no és molt prometedor. Castro morirà un dia, com tot déu, com Franco, al qual ja ha superat en anys en el poder. El més probable és que el règim castrista acabi més o menys

convulsament la seva «transició» al capitalisme, i que la tornada a la Democràcia formal no es produeixi d'un cop. En això coincideixen els interessos de les màfies de dins i de les de fora de l'illa, i, per suposat, els interessos del govern nord-americà, els de moltíssimes multinacionals, els de la Unió Europea, etc. Cap d'aquests poders vol, evidentment, el final violent i radical de la dictadura castrista, i molt menys que el poble ho pugui aprofitar per intentar fer la verdadera revolució social que el castrisme castrà. L'única cosa que s'està negociant i que s'acabarà de negociar aleshores és la repartició del poder i de les riqueses de l'illa, de les propietats que avui són de l'Estat i que la nomenclatura castrista

i la de Miami es disputen o es repartiran: com va succeir ja als altres països amb règims semblants. L'actual relació de forces no permet entreveure altre futur.

Desgraciadament, més de quaranta anys de dictadura i de demagogia comunista han aniquilat el que restava de moviment obrer i de tradició de lluita reivindicativa, imposant la resignació i la

desunió entre els treballadors. No obstant això, els treballadors cubans s'hauran d'unir i lluitar de bell nou contra el capitalisme privat. Per això cal urgentment ajudar-los a recuperar la memòria històrica del moviment obrer cubà que el castrisme ha desvirtuat tan descaradament, i per això els haurem d'ajudar, tan aviat com es pugui, a reconstruir sindicats autènticament de classe i independents de l'Estat i de qualsevol força política que pretengui transformar-los altra vegada en corretja de transmissió..., com ho són avui del poder castrista. Crec que aquesta serà i és ja la tasca prioritària per continuar la lluita contra l'exploració i la dominació.

EL NOSTRE DRET ALS CARRERS

El passat estiu vam fer una ullada a la proposta de discussió oberta sobre la remodelació del passeig del Born i les possibilitats d'un urbanisme polític a Palma. El ressò del missatge publicat en el *Butlletí Estel Negre* de juny (núm. 141) ha estat espectacular. Segurament degut als seus propis mèrits, però també a la sensació de nul·litat terminal que entela tot projecte referent a això. Suposo que la major part dels que es van presentar al *Concurs d'idees* del Col·legi d'Arquitectes comparteix aquesta sensació de futilitat: vés a saber quina pinta tindrà l'«Eix» que va del Moll Vell a la pretesa plaça de les Tortugues d'aquí a dos mesos, en quin sentit hi anirà els cotxes pel Born i sobre quants carrils! En realitat, estaria bé veure quantes persones es jugarien el seu sou perquè no arribessin a veure passar l'autopista pel carrer Jaume III. Ningú no es va sorprendre en assabentar-se que la «prospecció arqueològica» realitzada a l'avinguda Antoni Maura i al voltant de l'estàtua de Lull tingués com a objectiu la construcció d'un aparcament. La sospita: la vella excusa d'extreure o de fotografiar pedrotres, i de passada, ja que tenim fet el forat, perquè no hi fem un aparcament? Recorda Debord que a París s'arribaren a fer prospeccions petrolíferes per posar a prova la credulitat i la idiotesa de la gent. No passarà pel meu cap acusar els nostres pròcers de plans tan maquiavèlics. Si tinguessin el propòsit conscient de fer que el ciutadà visqui en la desconfiança i el desinterès, que es criï convençut de ser un turista a ca seva, al seu carrer i a totes parts i que admeti que la política no és cosa seva, perquè fins i tot la *polis* la té de prestat (amb usura), en fi, si aqueix fos el seu propòsit, els hauria sortit massa bé. Res de conspiracions: es tracta d'una qüestió de fe i d'amor. No planegen volar amb dinamita l'edifici de GESA per raons paisagisticoidentitàries? No tornaran «deconstruir» el parc de les Estacions fins que a la fi tinguem allò que ens mereixem? —el Col·legi vol convocar altre concurs sobre això..., millor farien ampliant l'àmbit d'actuació dels concursos oberts a l'univers sencer.

Això és com una posada de llarg, una declaració formal, de la nova doctrina (no tan nova, deixant de banda el seu desvergonyiment): un pot refer el que ha fet sense donar comptes ni raons, reelaborant sempre el mateix i fer que tampoc no manqui mai treball a les empreses d'esventrament i de reeixecament i tornem-hi esventrar i tornem-hi reiaixecar... Els del Col·legi ofereixen la seva col·laboració en reformes serioses i duradores: ni tota la seva professionalitat i eficiència evitaran que vagin sempre a un pas enrera d'un ajuntament que, com si ho tingués planejat, destruirà dins de dos anys una cosa acabada de terminar, i així *ad libitum*. Coneixen el marro, tampoc no ve malament que les coses estiguin mal fetes, fa menys llàstima destrossar-les...; encara que segurament les factures semblaran pròpies de feines fetes pensant en els segles futurs.

I tot això que té a veure amb l'anarquia, la resistència, la crítica al poder, etc.? Gairebé res, només la total incapacitat d'intervenir en el seu propi medi en la cosa més mínima. No deu d'haver-hi cap àmbit més evidentment alienat i administrat, on es mostri més indiferència vers les persones i major afany de convertir-les en massa, més enllà del que recomanaria, per egoisme i comoditat, qualsevol tirà, que aquest. O ningú no ha reparat en allò que comparteixen les fotos dels suburbis de Jerusalem dividit pel Mur, els barris de Bagdad, els carrers de Tel-Aviv? Pot ser els que construeixen AIXÒ es vegin molt afectats per la visió de la sang? Segurament és més difícil fer que el carrer de cadascú sigui una mica més habitable que salvar la vida de 15 persones a través d'Internet o la de 15.000 mitjançant una manifestació. Com no: això últim atorga poder, el primer ho lleva. La menor reivindicació de drets sobre la ciutat, qualsevol pràctica que mostri que és més que un escenari d'especulació, un laberint penitenciari o un germà gran del Festival Park, té majors implicacions que separar oralment els bons dels dolents a vint mil quilòmetres.

Julio Lebrato
jlebra@hotmail.com

LA REVOLUCIÓ LLIBERTÀRIA D'ARAGÓ

DÍEZ TORRE, Alejandro R.

Orígenes del cambio regional. Un turno del pueblo. Aragón (1900-1938).

Vol. I: Confederados. Aragón (1900-1936). 454 pp.

Vol. II: Solidarios (1936-1938). 594 pp.

UNED – Universitat de Zaragoza. Madrid – Zaragoza, 2003.

Encara avui, després de tot el que ha plogut, parlar de la Revolució espanyola sol provocar certa estranyesa fins i tot, tal vegada principalment, entre els professionals de la història. Quina revolució, «la Gloriosa»? Sí, és clar, la gloriosa, la que Déu ha de tenir en els seus lílms gloriosos, perquè per aquestes regions terrenals... silenci, oblit, si no menyspreu sol ser la pauta. Els estudis d'història local han anat recollint dades i aportant testimonis, però sovint succeeix que l'enfocament ideològic, gairebé sempre implícit, acaba momificant una de les experiències que sense cap mena de dubte va transformar més radicalment la convivència entre els homes, establint formes d'autogestió i de democràcia directa que, malauradament, resulten extraordinàries. Major rellevància cobra la revolució llibertària espanyola si la situem dins del context històric on es va produir, en un una època on el totalitarisme, amb els seus dos rostres, el nazifeixista i el comunista, venia tancant l'horitzó a tota possible manifestació de llibertat.

Per això celebrem l'aparició del llibre d'Alejandro Díez, qui ha confeccionat una monumental, rigorosa, documentada obra en la qual amb destresa ha sabut servir-se dels diversos registres que la seva atempta i detallada investigació li ha portat. Així, ja sigui revisant actes de reunions, comptes, decrets... o repassant i contrastant fonts bibliogràfiques, l'autor ha aconseguit confeccionar un relat viu on no escatima les dades, ni eludeix la interpretació, ni passa de llis enfront de les dificultats, que no són poques, amb les quals es va topant en un estudi de què es desprenen tantes i tan importants implicacions polítiques i de tota casta. Però ahora sap mantenir la seva veu per damunt de l'estridència partidista. I

aquest no és el mèrit major. Per a algú com qui això subscriu, més donat a fiblar esperons que a tibar regnes, no deixa de ser admirable aquesta mena de distanciament assenyat que ha aconseguit Alejandro Díez en tractar un tema amb el qual tan difícil resulta mantenir l'equanimitat.

En el primer volum d'aquesta magna obra, *Confederados*, l'autor estudia la implantació anarcosindicalista a Aragó, dins del context polític de la primeria de segle, amb especial atenció al legat de Joaquim Costa, per a portar-nos fins a la insurrecció militar de juliol de 1936 i les seves implicacions per a la regió. En el segon volum, *Solidarios*, després de fer explícit l'enfocament metodològic a seguir d'una forma força interessant, entra de ple en l'estudi de les col·lectivitats i dels seus procel·losos avatars, per acabar narrant el cop comunista que sofriren.

L'obra d'Alejandro Díez és, doncs, el millor estudi sobre el tema i permet ser considerat com a un text paradigmàtic per a eventuals historiadors; gràcies a ella allò que va ser, en paraules de Joaquim Costa, el torn del poble no es pot perdre, i el poble pot, si vol, mantenir el seu torn. De la voluntat i del desig dependrà majorment no deixar passar la pròxima ocasió. El torn de la història finalment ha arribat.

Ignasi de Llorens

HUMOR I REFLEXIÓ

ELL I ELLA

Ell: En fem un de rapidet?

Ella: Quina diferència hi ha amb els de sempre?

Ell: No sé per què uses sostenidors, si no tens res que posar-hi.

Ella: Tu uses calçotets, no?

Ell: M'estimes perquè mon pare em va deixar una fortuna?

Ella: No, amor meu. Jo t'estimaria sense importar-me qui te la va deixar.

Ell: Tens el pit llis i t'has d'afaitar les cames. Qualque vegada t'han confós amb un home?

Ella: No... i a tu?

Ell: Cinc centímetres més i seria un rei.

Ella: Cinc centímetres menys i series una reina.

Ell: Per què les dones sempre tracten d'impressionar-nos amb l'aparença, no amb la intel·ligència?

Ella: Perquè hi ha més possibilitats que un home sigui estúpid, de les que hi ha que sigui cec.

Ell: Sortim a divertir-nos aquesta nit.

Ella: Bona idea: qui arribi primer deixa el llum de l'entrada engegat.

Ell: Assagem una posició diferent aquest vespre?

Ella: Genial: tu te poses darrera la taula de planxar i jo m'assec al sofà a veure la tele.

Ell: Per què mai no em dius quan tens un orgasme?

Ella: Ho faria, però mai no hi ets.

ELS INDIS I LA METEOROLOGIA

Era tardor, i els indis d'una remota reserva van demanar al seu nou xaman si el proper hivern seria fred o bonancenc. Donat que ell era un xaman indi i en una societat moderna, mai no havia après els vells secrets i, quan va mirar el cel, no podia dir què succeiria amb el temps.

De qualsevol manera, per estar segur, ell va respondre a la tribu que l'hivern seria vertaderament fred i que els membres del clan haurien de fer llenya per estar preparats. Però com que també era un líder pràctic, uns dies després va tenir una idea. Va anar a la cabina telefònica i va trucar al Servei Nacional de Meteorologia i va demanar:

— «El proper hivern, serà molt fred?»

— «Sembla que el pròxim hivern serà vertaderament força fred.», va respondre el meteoròleg de torn del Servei Nacional.

De manera que el xaman va tornar a la seva gent i els va dir que es possessin a aplegar encara més llenya per estar ben preparats. Una setmana després el xaman va trucar de bell nou el Servei Nacional de Meteorologia i va demanar:

— «Serà un hivern molt fred?»

— «Sí», va respondre el meteoròleg de torn, «serà un hivern molt fred.» El xaman va retornar novament a la seva gent i els va ordenar arregar tots els tions de llenya que poguessin trobar.

Dues setmanes més tard el xaman va trucar el Servei Nacional de Meteorologia un cop més:

— «Estan absolutament segurs que el proper hivern haurà de ser tan fred?»

— «Absolutament», va respondre l'home a l'altra banda de la línia, «serà un dels hiverns més freds que s'hagin conegut mai.»

— «I com poden estar tan segurs», va demanar el xaman.

I el meteoròleg va respondre:

— «Perquè els indis estan fent llenya com bojos.»

JA RES NO ÉS EL MATEIX

D'ençà que les insígnies es diuen *pins*, els marietes *gais*, els menjars freds *lunchs*, i els repartiments de cinema *castings*, aquest país ja no és el mateix: ara és molt, moltíssim més modern. Antany els infants llegien tebeos en comptes de *comics*, els estudiants aferraven *posters* pensant que eren cartells, els empresaris feien negocis en lloc de *business*, i els obrers, tan ordinaris ells, treien la carmanyola al migdia en comptes del *tupperware*.

Jo, a l'escola, vaig fer *aerobic* moltes vegades, però, tros de betzola, creia que feia gimnàstica. Ningú no és realment modern si no diu cada dia cent paraules en anglès. Les coses, en altre idioma, ens sonen molt millor. Evidentment, no és el mateix dir *bacon* que xulla, encara que tinguin el mateix greix, ni rebedor que *hall*, ni inconvenient que *handicap*... Des d'aquest punt de vista, els catalans som moderníssims. Ja no diem bescuit, sinó *plum cake*, ni tenim sentiments, sinó *fellings*. Traiem *tickets*, comprem *compacs*, mengem *sadwiches*, anem al *pub*, practiquem el *rappel* i el *rafting*, en comptes d'acampar fem *camping*, i, quan venen els freds, ens torquem els mocs amb *kleenex*. Aquests canvis de llenguatge han influït en els nostres costums i han millorat molt el nostre aspecte.

Les dones no usen mitges, sinó *panties* i els homes no utilitzen calçons blancs, sinó *slips*, i després d'afaitar-se es posen *after shave*, que deixa la cara molt més fresca que el tònic. El català modern ja no corre, perquè córrer és de covards, però fa *footing*; no estudia, però fa *masters* i mai no aconsegueix aparcar, però sempre troba un *parking*.

El mercat ara és el *marketing*; l'autoservei, el *self service*; la categoria, el *ranking* i el representant, el *manager*. Els importants són *vips*, els auriculars *walkman*, els llocs de venda *stands*, els executius *yuppies*; les mainaderes *baby sitters*, i fins i tot *nannies*, quan el parlant modern és,

a més a més, un cursi fatxenda irredempt.

A l'oficina, el cap està sempre en *meetings* o *brain storms*, gairebé sempre amb la *public relations*, mentre l'*assistant* envia *mailings* i organitza *trainings*; després s'anirà al gimnàs a fer *gim jazz*, i s'hi trobarà amb totes les de la *jet*, que vénen de fer-se *liftings*, i amb alguna *top model* amant del *yoghurt light* i del *body fitness*. L'arcaic aperitiu ha donat pas als *cocktails*, on s'embaflen de *bitter* i de *roast beef* que, encara que sembli el mateix, engreixa menys que la carn. Vostès, sense anar més lluny us reuniu en un *club*, no en un ateneu.

En la tele, quan el presentador amolla un fotimer de vegades la paraula *OK* i balla com una baldufa per l'escenari la cosa es diu *show*, molt distint, com vostès saben, de l'antiquat espectacle; si el *show* és *heavy* és que conté carnassa i si es *reality* sembla el difunt diari *El Caso*, però en modern. Enmig, evidentment, ja no posen anuncis, sinó *spots* que, apart de ser millors, et permeten fer *zapping*. Aquestes coses enriqueixen molt.

Per a ser rics del tot, i llevar-nos el complex tercermundista que van tenir en altres temps, només ens queda dir amb accent ianqui l'única paraula que el català ha exportat al món: el mot «paella». Espero que els hagi agradat... jo abans de llegir-lo no sabia si tenia *stress* o és que n'estava fins els collons.

Louis Lake

ANTI ©: Si t'interessa piratejar alguna cosa d'aquest butlletí, no te'n tallis! Això sí, no t'oblidis si és possible de citar-ne la font d'informació.

L'Ateneu Llibertari Estel Negre només es responsabilitza dels articles sense firma o dels signats expressament per aquest col·lectiu. Les altres col·laboracions, personals o de grups, signades amb noms reals o ficticis, són responsabilitat exclusiva dels seus autors.

LLEGEIX, AJUDA I DIFON EL BUTLLETÍ ESTEL NEGRE: Això que tens a les mans no és cap objecte de consum. Si ja l'has llegit, no el llancis, passa'l a algun o alguna col·lega. També us hi podeu subscriure per 12 números fent-nos arribar 6 € (o 12 € si voleu fer una subscripció de suport) i nosaltres us enviarem el butlletí a ca vostra.

A S S E M B L E E S

Ateneu Llibertari Estel Negre: dijous a les 20.30 hores a l'Ateneu

CNT-AIT: dimarts a les 20.30 hores a l'Ateneu

=====

U N A F O R M A D E C O L · L A B O R A R
El Butlletí Estel Negre és obert a tothom. Desitgem i volem que tots i totes hi col·laboreu amb articles, notícies, comentaris, dibuixos, etc., i també en la seva distribució i difusió. Enrotlleu-vos-hi!

=====

A L T R A F O R M A D E C O L · L A B O R A R
Amb aquest butlletí, i amb l'Ateneu en general, hi podeu col·laborar d'una forma econòmica, imprescindible per al seu funcionament, ingressant les quantitats que vulgueu en el compte corrent de *La Caixa* número 2100-0150-66-0103123620.

Sabem que aquestes retxes seran ben acollides, per la qual cosa us adonem les gràcies per endavant. Salut!

ATENEU LLIBERTARI ESTEL NEGRE

- ➔ **LOCAL:**
Palau Reial, 9, 2on (Ciutat)
- ➔ **PERMANÈNCIES:**
De dilluns a divendres
de 19 a 22 hores
- ➔ **TELÈFON:** (971) 726461
- ➔ **FAX:** (971) 716391
- ➔ **E-MAIL:**
estelnegre@nodo50.org
- ➔ **CORRESPONDÈNCIA:**
Apartat de correus 1566
07080 Ciutat de Mallorca
Illes Balears